

JUNI 2025

Monitor Digital Decade 2030

Inzichten uit ons onderzoek naar implementatie
van nieuwe wet- en regelgeving in het digitale
transformatietijdperk.

ICTRecht bv
020 663 1941
contact@ictrecht.nl

Jollemanhof 12
1019 GW Amsterdam
www.ictrecht.nl

Digitale transformatie kan niet zonder recht.

Voor je ligt het rapport 'Monitor Digital Decade 2030', waarmee ICTRecht een actueel beeld schetst van hoe nationale, Europese en internationale organisaties zich voorbereiden op de uitdagingen en kansen van de digitale transformatie, het tijdperk waar we momenteel middenin zitten.

VOORWOORD

Wij willen dat iedereen volop kan profiteren van de kansen die de digitale toekomst brengt, en dat niemand gehinderd wordt in innovatie door de complexiteit aan wet- en regelgeving die daarbij komt kijken. Want die digitale transformatie kan niet zonder recht. Een stevige juridische basis geeft het vertrouwen dat nodig is om verandering en innovatie te omarmen en er de vruchten van te plukken: als bedrijf, als individu en als maatschappij.

Om dat zo goed mogelijk te kunnen blijven doen en organisaties te kunnen ondersteunen, hebben wij dit onderzoek verricht. Het is een eerste inzicht in de voorbereiding op de digitale transformatie, maar de resultaten hebben ons doen inzien dat we dit zullen laten terugkeren, met meer detail waar relevant. Wij danken alle 141 deelnemers voor hun waardevolle input en vertrouwen erop dat dit rapport bijdraagt aan een betere voorbereiding op de digitale toekomst en alle wet- en regelgeving die daarbij komt kijken.

Inhoud

1	Inleiding	6
2	Onderzoekopzet	9
3	Samenvatting van de belangrijkste resultaten	10
4	Resultaten	13
4.1	Sectorale analyse	14
4.2	Analyse van organisatiegrootte	18
4.3	Analyse van geografisch werkgebied	21
5	Conclusies en aanbevelingen	25

1. Inleiding

De EU heeft een ambitieuze doelstelling: Europa transformeren tot een wereldleider in digitale innovatie, duurzaamheid en veiligheid. De EU heeft deze doelstelling uitgewerkt in de zogeheten Digital Decade 2030 strategie¹.

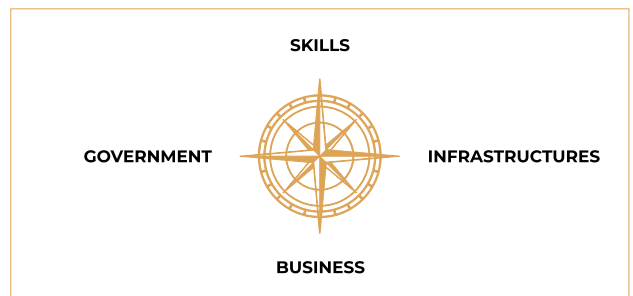
De transitie van de Digital Decade

Deze transitie vereist een digitale transformatie van onze samenleving, een proces waarbij overheid en organisaties technologie, digitale tools en datagedreven processen inzetten om fundamentele veranderingen door te voeren in de manier waarop zij opereren, waarde leveren aan klanten en concurreren in de markt. Het gaat niet alleen om technologische innovatie, maar ook om strategische, culturele en operationele aanpassingen om organisaties toekomstbestendig te maken in een steeds digitaler wordende wereld.

De Europese Commissie heeft in haar visie voor de digitale transformatie 2030, bekend als het "Digitaal Kompas", vier kernpunten geïdentificeerd die richting geven aan deze transformatie²:

- **Digitale Vaardigheden:** het streven is dat tegen 2030 minstens 80% van de EU-bevolking over digitale basisvaardigheden beschikt, en dat er 20 miljoen ICT-specialisten werkzaam zijn, met een evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen.
- **Digitale Infrastructuren:** dit omvat het waarborgen van connectiviteit (gigabit) voor iedereen, het verdubbelen van het EU-aandeel in de wereldwijde productie van geavanceerde halfgeleiders, het bevorderen van duurzame en veilige digitale infrastructuren en de eerste computer met kwantumversneller.

- **Digitale Transformatie van Bedrijven:** het doel is dat tegen 2030 ten minste 75% van de EU-bedrijven gebruikmaakt van cloud, AI of big data, het aantal unicorns in de EU verdubbelt, en meer dan 90% van de kleine en middelgrote ondernemingen een basisniveau van digitale intensiteit bereikt.
- **Digitalisering van Overheidsdiensten:** dit houdt in dat alle essentiële overheidsdiensten 100% online beschikbaar zijn, dat 100% van de burgers online toegang hebben tot hun medische dossiers, en dat 100% van de burgers gebruikmaakt van een digitale identiteitsoplossing (elektronisch identiteitsbewijs).

Voor elke as zijn concrete doelen gesteld voor 2030, gekoppeld aan meetbare indicatoren. Dit maakt de transformatie tastbaar en controleerbaar.

De eerste monitoringsresultaten van het Digital Decade Kompas stemmen echter tot zorg. Op het gebied van digitale vaardigheden beschikt slechts 55,6% van de EU-bevolking over de beoogde basiscompetenties, terwijl het streefdoel voor 2030 op 80% ligt.

¹ Zie https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_nl.

² De voortgang van de Digital Decade inspanningen door EU-lidstaten wordt gemonitord via het Digital Economy and Society Index (DESI). EU-lidstaten moeten nationale strategische plannen opstellen en samenwerken binnen multi-country projecten om investeringen en innovatie te stimuleren.

Het aantal ICT-specialisten groeit te traag om de ambitie van 20 miljoen professionals te realiseren. De digitale infrastructuur toont vergelijkbare achterstanden: de kwalitatieve 5G-dekking bereikt momenteel slechts de helft van het EU-territorium, en cruciale innovaties zoals edge nodes blijven steken in de testfase. Ook bij bedrijven stagneert de digitale vooruitgang, met name in het midden- en kleinbedrijf. De adoptie van cloudtechnologie, artificiële intelligentie en data-analyse blijft ver achter bij de doelstellingen.

Nieuwe wetgeving in de Digital Decade

Innoveren, digitaliseren en transformeren is niet zonder risico's en uitdagingen. Bijvoorbeeld rondom privacy van individuen, of de veiligheid van het financiële stelsel. Om de digitale transformatie duurzaam en betrouwbaar te kunnen realiseren, komt er dan ook flink wat nieuwe wet- en regelgeving aan. Niet alleen om risico's te kunnen mitigeren, maar bijvoorbeeld ook voor harmonisatie: om innovatie en handel te bevorderen zonder dat bedrijven voor elke lidstaat aan andere wet- en regelgeving moeten voldoen. Wetgeving zoals de AI Act, Network Information Security 2 (NIS2) Directive en Data Act zorgen voor gemeenschappelijke standaarden binnen de hele EU. Dit bevordert innovatie en handel zonder dat bedrijven voor elk land andere compliance-eisen hebben. Een andere reden voor toename of verandering van wet- en regelgeving is ondersteuning van innovatie en concurrentie: de EU wil een gelijk speelveld creëren, waarbij zowel startups als gevestigde bedrijven kunnen concurreren. Wetgeving zoals de Digital Markets Act voorkomt dat grote tech bedrijven oneerlijke machtsposities behouden. Andere redenen zijn bijvoorbeeld geopolitieke en economische onafhankelijkheid en bescherming van Europese waarden.

Deze wetgeving overzien is geen eenvoudige taak. Met meer dan 100 verordeningen en richtlijnen moet er meer komen dan enkel de traditionele bepaling van actiepunten per wet. Er is overlap, er is samenloop en compliance instrumenten kunnen individuele wetten

overstijgen. Wij benaderen de Digital Decade dan ook thematisch en hanteren daarbij acht thema's die samen het complete spectrum van de digitale transformatie bestrijken:

1. Digitale Toegankelijkheid: het borgen van inclusieve digitalisering waar iedereen aan kan deelnemen, met speciale aandacht voor kwetsbare groepen.
2. Digitale Identiteit: de ontwikkeling van betrouwbare digitale identificatie en authenticatie, van eIDAS tot digitale portemonnees.
3. Data & Privacy: de balans tussen innovatie en gegevensbescherming in de datagedreven economie.
4. Inhoud & Expressie: de regulering van online content en het waarborgen van de informatievrijheid, inclusief de daarbij komende verantwoordelijkheden.
5. Infrastructuur & Toegang: het technisch-juridische fundament voor een verbonden Europa.
6. Digitale Economie & Markten: de ordening van digitale markten en platforms voor eerlijke concurrentie.
7. Cybersecurity & Weerbaarheid: de bescherming van vitale systemen en diensten tegen digitale dreigingen.
8. Digitale Soevereiniteit: Europa's streven naar strategische autonomie in het digitale domein.

Vanuit deze thema's zijn prioriteiten, relevante wetten en compliance aandachtspunten gestructureerd en systematisch af te leiden.

Om organisaties te ondersteunen in hun digitale transformatie en om inzicht te bieden hoe organisaties er gemiddeld genomen voor staan, hebben wij onderzocht hoe bedrijven zich voorbereiden op de toekomst. In dit rapport bespreken we inzichten uit

ons onderzoek onder 141 organisaties, variërend van kleine bedrijven tot multinationals, van regionale organisaties tot internationaal opererende organisaties, van de gezondheids- en welzijnszorgsector tot de onderwijssector.

We gaan uitgebreid in op de wet- en regelgeving rond de Digital Decade in ons nieuwste boek Wetwijs in het Digitale Decennium dat dit najaar verschijnt.

2. Onderzoekopzet

- **Doel:**

Inzicht krijgen in hoe organisaties omgaan met digitale transformatie en daarbij nieuwe wet- en regelgeving.

- **Doelgroep:**

Organisaties in diverse sectoren, variërend van ICT-tot financiële dienstverlening tot overheidsinstanties, van diverse groottes en opererend in verschillende geografische werkgebieden.

- **Methode:**

- Online enquête met 15 vragen, gericht op volwassenheid in digitale transformatie en wet- en regelgeving in de EU Digital Decade 2030.

- Aantal respondenten: 141 organisaties.

- Data-analyse: Kwalitatieve en kwantitatieve analyse van trends en uitdagingen in de digitale transformatie en daarbij horende wet- en regelgeving.

Andere sectoren die deel uitmaakten van de monitor zijn niet tot nauwelijks meegenomen in de sectorale analyse in dit rapport, omdat de vertegenwoordiging te laag was. Er is bij de resultaten per sector uitgegaan van een minimaal aantal deelnemers van 7.

We zoomen in dit rapport in op drie variabelen:

1. Sector	2. Organisatiegrootte	3. Geografisch werkgebied
Financiële sector	Klein: 0-50 medewerkers	Regionaal
Gezondheid- en welzijnzorg	Middelgroot: 51-250 medewerkers	Nationaal
Onderwijs	Groot: 251-1000 medewerker	Europees
IT-dienstverleners	Zeer groot: >1000 medewerkers	Internationaal
Advisering en zakelijke dienstverlening		
Openbaar bestuur en overheidsdiensten		
Juridische dienstverlening		

3. Samenvatting van de belangrijkste resultaten

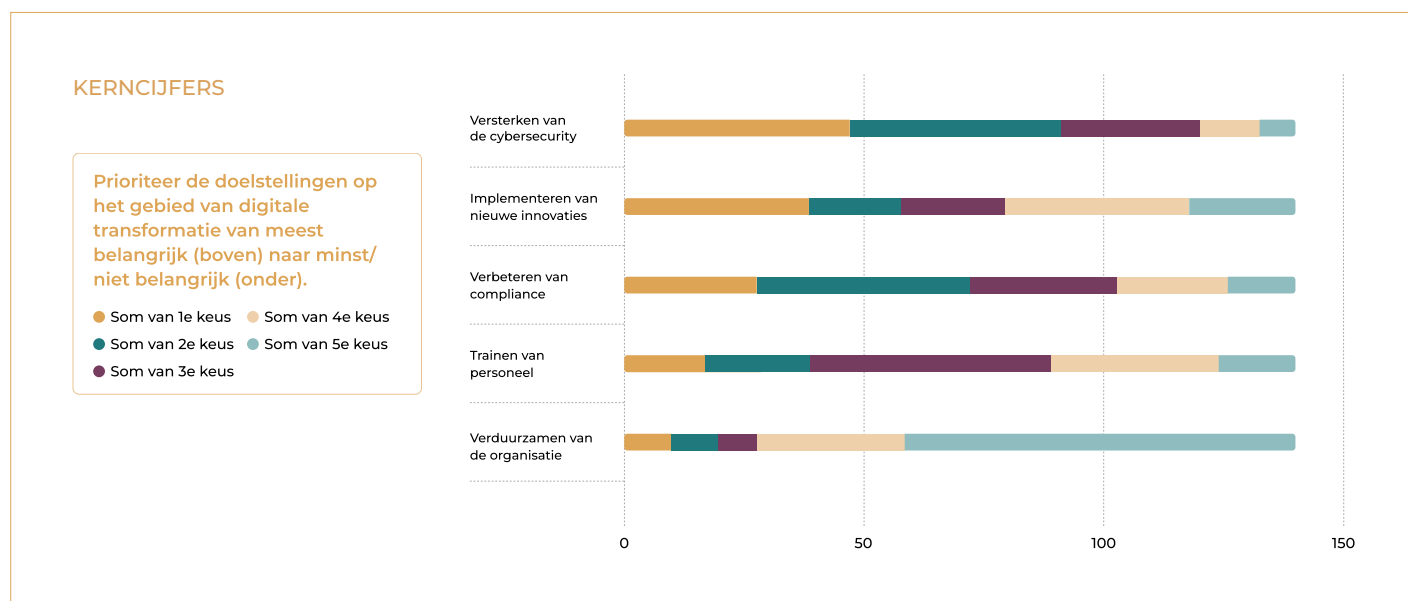
De resultaten laten zien dat veel organisaties zich bewust zijn van de impact van de EU Digital Decade 2030, maar dat er aanzienlijke verschillen zijn in de mate van voorbereiding op deze transformatie. De nieuwe wetgeving uit dit programma is een grote zorg: slechts 22% van de organisaties heeft een concrete strategie voor implementatie van nieuwe wet- en regelgeving zoals de AI Act, NIS2 en Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), en is ook al actief bezig met implementatie van relevante wettelijke vereisten. 11% heeft weliswaar compliance plannen maar is nog niet bezig met daadwerkelijke implementatie van nieuwe wet- en regelgeving.

Cybersecurity werd het vaakst aangemerkt als belangrijkste onderwerp onder de Digital Decade 2030 (van de totaal zes onderwerpen die als keuze zijn aangeboden: cybersecurity, AI, data governance, digitale infrastructuur, privacy- en gegevensbescherming en duurzaamheid): maar

lieft 28% van alle organisaties gaf dit aan. Digitale infrastructuur en duurzaamheid scoorden het laagst in prioriteit.

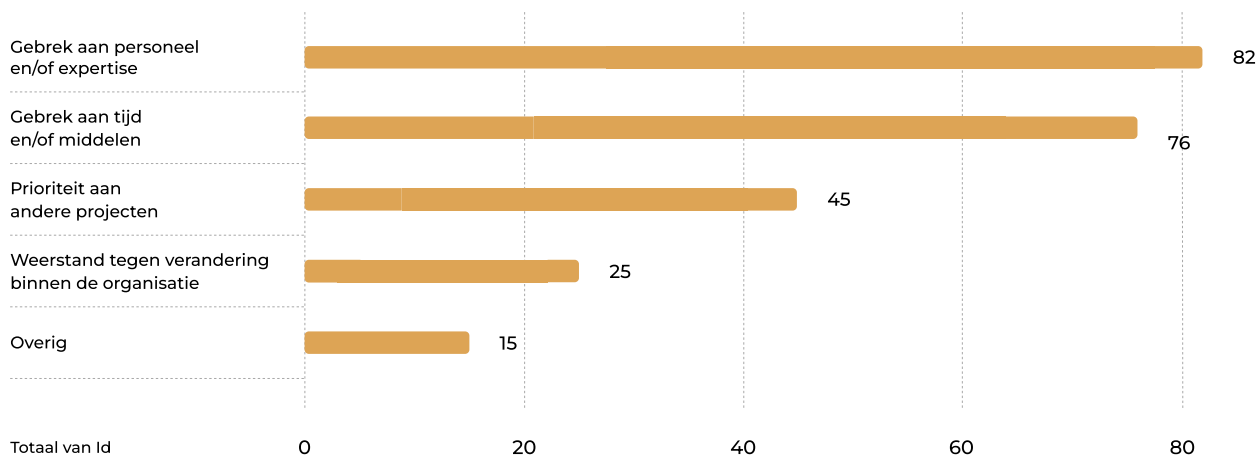
Daarnaast heeft 40% van de organisaties aangegeven dat het gebrek aan personeel en/of expertise als grootste knelpunt wordt ervaren in de digitale transformatie, terwijl bij 11% prioriteit aan andere projecten het grootste knelpunt is in het digitaliseren.

Wanneer het neerkomt op behoefte aan ondersteuning, lijkt er vooral behoefte te zijn aan overzicht en inzicht in (aankomende) wet- en regelgeving door middel van compliance roadmaps (21% gaf dit als eerste keus aan, in totaal is het door 58% van de organisaties aangegeven als wenselijk) en regelmatige updates door experts (16% gaf dit als eerste keus aan, tegenover 51% van alle organisatie die te kennen gaf hier behoefte aan te hebben).

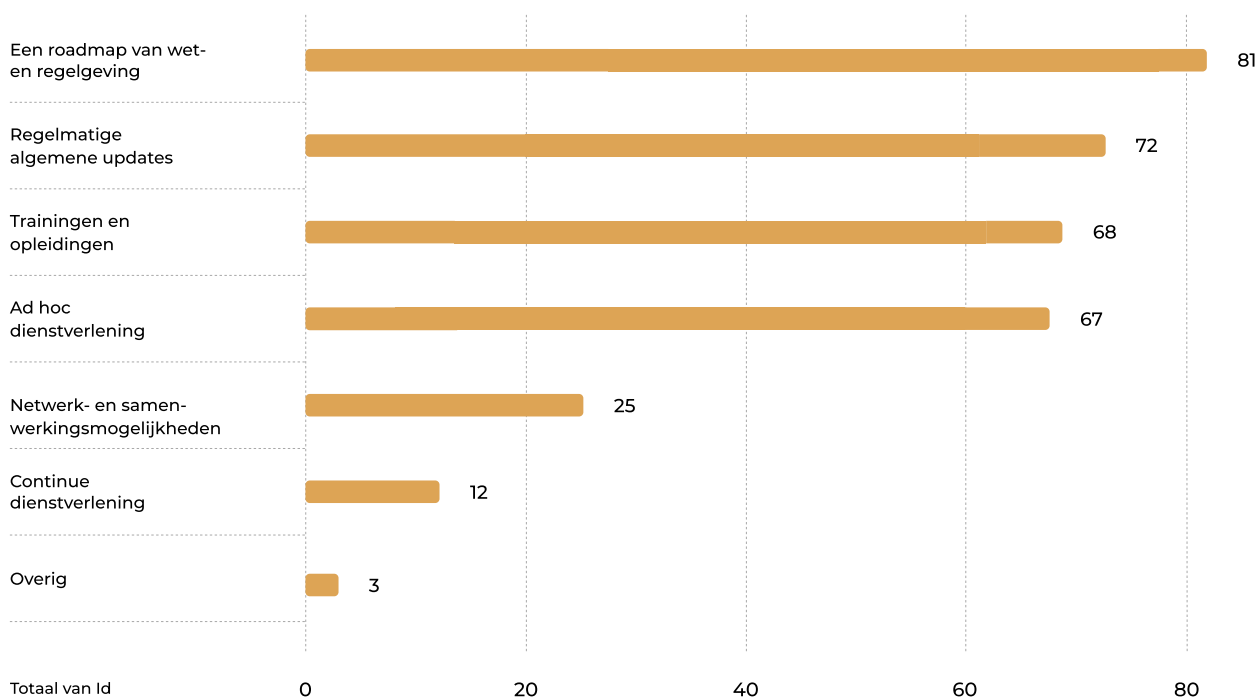
Wat zijn de belangrijkste knelpunten in huidige processen of bedrijfsvoering die de digitale transformatie vertragen?

Organisaties konden maximaal 2 knelpunten selecteren

Hoe zou ICTRecht jouw organisatie het beste kunnen ondersteunen bij de digitale transformatie en naleving van digitale wet- en regelgeving?

Organisaties konden maximaal 3 vormen van ondersteuning selecteren

4. Resultaten

Uit de analyse van de dataset blijkt dat de meest genoemde doelstellingen voor digitale transformatie binnen organisaties zijn (op volgorde van relevantie voor organisaties):

- Versterken van cybersecurity van IT-systemen
- Implementeren van nieuwe innovaties
- Verbeteren van compliance met wet- en regelgeving
- Trainen van personeel
- Verduurzamen van IT-infrastructuur

Deze thema's worden door een groot aantal organisaties als prioriteit genoemd, wat aangeeft dat compliance en veiligheid sterk verankerd zijn in de digitale transformatieagenda.

Naast de doelstellingen zijn ook de belangrijkste knelpunten in kaart gebracht. Hieruit blijkt dat de grootste obstakels voor digitale transformatie zijn (op volgorde van relevantie voor organisaties):

- **Gebrek aan interne expertise en personeel** (mensen met de juiste kennis om de digitale transformatie waar te maken of te ondersteunen zijn er niet).
- **Gebrek aan tijd en/of middelen** (bijvoorbeeld financiële beperkingen of tijdgebrek voor implementatie door de hoeveelheid aan wet- en regelgeving die op hen afkomt).
- **Prioriteit aan andere projecten** (digitale transformatie wordt niet als urgent beschouwd).
- **Weerstand tegen verandering binnen de organisatie** (een culturele uitdaging).

Daarnaast zijn de prioriteiten binnen de Digital Decade onderzocht. Organisaties beschouwen de volgende onderwerpen als het meest relevant voor hun bedrijfsvoering:

1. **Cybersecurity**
2. **Privacy & Gegevensbescherming**
3. **Kunstmatige Intelligentie (AI)**
4. **Data Governance/Informatiehuishouding**
5. **Digitale Infrastructuur**
6. **Duurzaamheid**

Deze prioriteiten tonen aan dat organisaties zich niet alleen richten op technologische vooruitgang, maar ook sterk rekening houden met de impact op regelgeving, veiligheid en duurzaamheid.

In de volgende hoofdstukken wordt er verder ingegaan op de prioriteiten, positionering, knelpunten, uitdagingen en adviesbehoeften vanuit drie verschillende invalshoeken: sector, organisatiegrootte en geografisch werkgebied.

4.1 Sectorale analyse

In het kort

De digitale transformatie verschilt sterk per sector. Terwijl financiële- en IT-dienstverleners vooroplopen in de Digital Decade, bevindt de gezondheids- en welzijnszorg zich nog in de onderzoeksfase. De meeste sectoren geven aan dat het versterken van de cybersecurity het hoogst op de agenda staat in de digitale transformatie. De kennis van nieuwe wet- en regelgeving verschilt wel sterk. Dit resulteert dan ook in andere adviesbehoeften. De onderwijssector geeft aan met name behoefte te hebben aan strategisch advies, terwijl openbaar bestuur vooral behoefte heeft aan compliance roadmaps die inzicht geven in aankomende wet- en regelgeving. IT-dienstverleners willen graag ondersteuning met het in kaart brengen van specifieke juridische vereisten die op hen van toepassing zijn.

Prioriteiten onder de Digital Decade

De prioriteiten binnen de Digital Decade laten duidelijke verschillen tussen sectoren zien. Zo wordt AI door 38% van de organisaties in de financiële sector als hoogste prioriteit aangemerkt, gevolgd door cybersecurity (25% geeft dit aan als hoogste prioriteit).

Voor gezondheids- en welzijnszorg heeft privacy & gegevensbescherming bij 50% van de organisaties de hoogste prioriteit. AI, digitale infrastructuur, data governance en cybersecurity worden benoemd, maar het verschil in prioritering is groot tussen organisaties in de zorgsector.

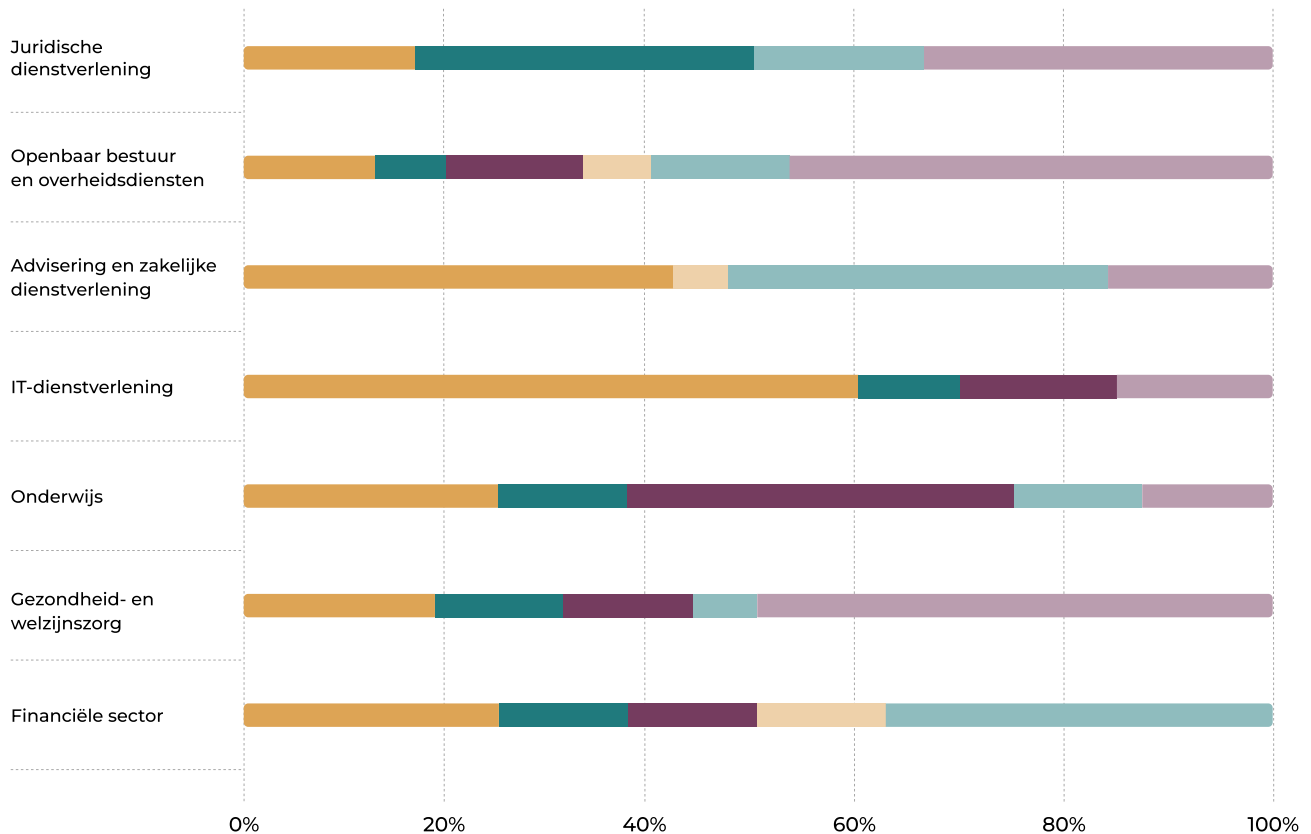
Bij organisaties in openbaar bestuur en overheidsdiensten is er veel variatie in prioritering van de onderwerpen van de Digital Decade. De grootste prioriteit wordt ook hier gegeven aan privacy- en gegevensbescherming: 35% geeft aan dit onderwerp de hoogste prioriteit te geven.

De overige organisaties in deze sector zijn erg verdeeld. Zowel AI, data governance en cybersecurity worden door 17% van de organisaties aangemerkt als hoogste prioriteit. Digitale infrastructuur en duurzaamheid staan bij een enkele organisatie op de eerste plek.

Prioriteiten onder de Digital Decade

- Cybersecurity op 1
- Data governance / Informatiehuishouding op 1
- Digitale infrastructuur op 1
- Duurzaamheid op 1
- Kunstmatige intelligentie (AI) op 1
- Privacy & Gegevensbescherming op 1

Positionering ten opzichte van de Digital Decade

De mate van voorbereiding op de Digital Decade verschilt sterk per sector. In de IT-dienstverlening is 35% van de organisaties actief bezig met implementatie, maar bevindt de rest (60%) zich nog in de onderzoeksfase of moet zich nog gaan oriënteren.

Binnen organisaties in openbaar bestuur en overheidsdiensten onderzoekt 39% de mogelijkheden voor digitale transformatie, maar heeft nog geen concreet plan en is nog geen implementatie gestart. Daarentegen is 29% al actief bezig met het implementeren van de doelstellingen van de Digital Decade.

In de gezondheids- en welzijnszorg zit maar liefst 50% in de onderzoeksfase; concrete plannen en de uitvoering daarvan moeten nog ontwikkeld en gedaan worden. 25% van de gezondheidsinstellingen heeft nog geen plan opgesteld en nog geen acties ondernomen.

Knelpunten

Hoewel digitalisering (hoog) op de agenda staat, lopen sectoren tegen verschillende knelpunten aan. Tekort aan personeel en expertise vormt het grootste probleem, genoemd door 58% van de organisaties, met name in het onderwijs (60% van de onderwijssector).

gaf dit als knelpunt aan) en openbaar bestuur en overheidsdiensten (61% ervaart dit als knelpunt).

Daarnaast is een gebrek aan tijd en/of middelen door 54% van de organisaties bestempeld als obstakel voor digitale transformatie, met name in de IT-dienstverlening (63%), financiële dienstverlening (66%) en advisering & zakelijke dienstverlening (50%).

Uitdagingen

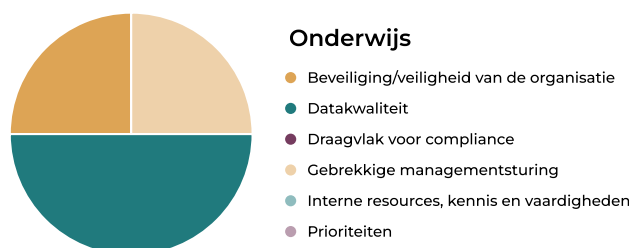
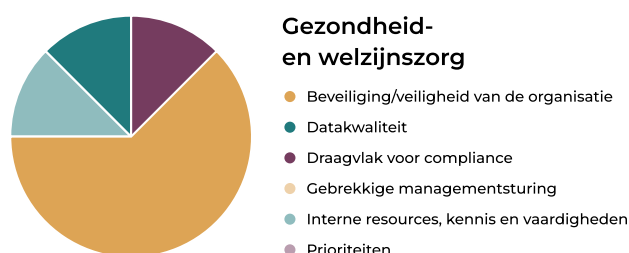
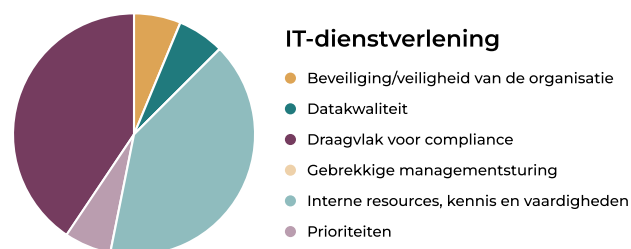
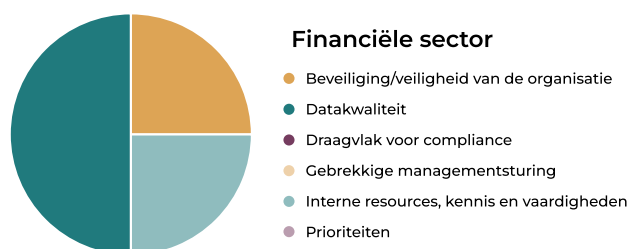
Elke sector heeft specifieke uitdagingen die de digitale transformatie beïnvloeden. Opvallend is dat de grootste uitdagingen binnen een sector sterk uiteenlopen: er is in geen enkele sector een grote gemene deler. Zo varieert het van voldoen aan wet- en regelgeving, tot beveiliging/veiligheid van de organisatie, tot interne resources,

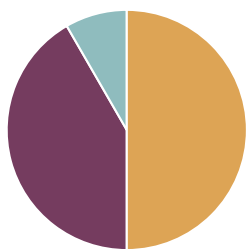
kennis en vaardigheden en technische infrastructuur van de organisatie. In de financiële sector geeft 44% van de organisaties aan dat voldoen aan (nieuwe) wet- en regelgeving de grootste uitdaging vormt.

Binnen de juridische dienstverlening worstelt 43% met beveiliging en veiligheid van de organisatie om digitale transformatie te kunnen bewerkstelligen.

Interne resources, kennis en vaardigheden zijn voor 58% van de gezondheids- en welzijnsinstellingen de voornaamste uitdaging.

De technische infrastructuur om te kunnen digitaliseren wordt door 11% van alle deelnemende organisaties gezien als uitdaging, maar niet specifiek door één bepaalde sector.

Juridische dienstverlening

- Beveiliging/veiligheid van de organisatie
- Datakwaliteit
- Draagvlak voor compliance
- Gebrekkige managementsturing
- Interne resources, kennis en vaardigheden
- Prioriteiten

IT-dienstverleners hebben aangegeven met name behoefte te hebben aan advies over specifieke juridische vereisten uit de Digital Decade (67%). ICTRecht zou IT-dienstverleners het beste kunnen ondersteunen met duidelijke overzichten en roadmaps voor wet- en regelgeving (54% heeft dit aangegeven het liefst te willen ontvangen).

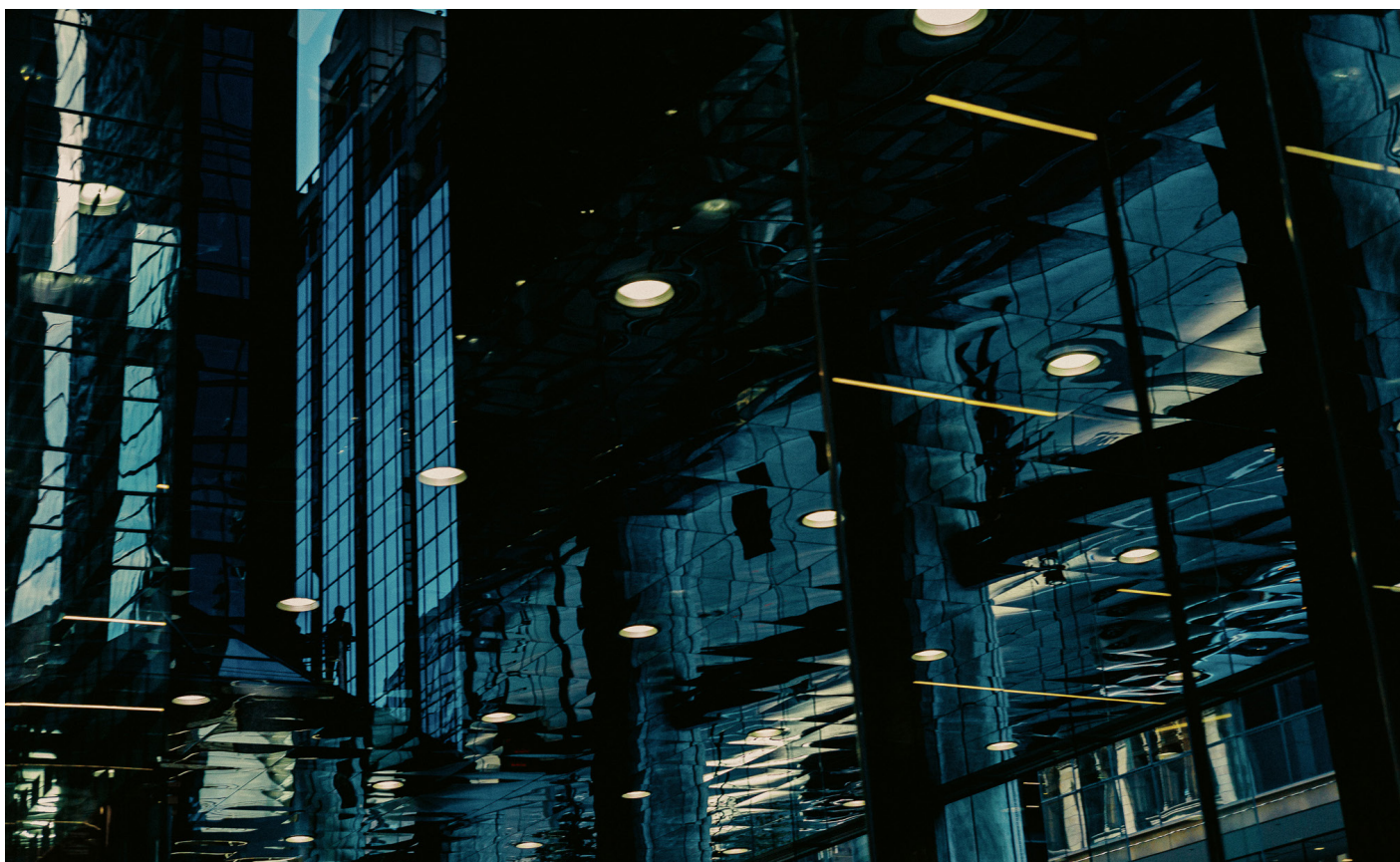
Adviesbehoefte

De behoefte aan ondersteuning bij digitale transformatie verschilt per sector. Organisaties in de financiële sector geven aan behoefte te hebben aan opleiding op het gebied van AI en data governance.

Binnen de gezondheids- en welzijnszorg zoekt het merendeel ondersteuning op het gebied van naleving van specifieke juridische vereisten. Daarvan is het grootste deel geïnteresseerd in advies over AI en cybersecurity.

In de sector onderwijs geeft 50% aan dat (gebrek aan) beschikbare expertise de grootste drijfveer is om externe hulp in te schakelen bij de digitale transformatie. De gebieden waarop dit betrekking heeft zijn met name cybersecurity, data governance en duurzaamheid. De opleidingsbehoefte is het grootste op het gebied van AI en de Digital Decade in het geheel.

Openbaar bestuur en overheidsdiensten hebben de meeste behoefte aan ondersteuning bij algemene compliance vraagstukken. Ook is er sterke behoefte aan strategisch advies om de digitale transformatie waar te maken. Organisaties in deze sector hebben het minste behoefte aan netwerk- en samenwerkingsmogelijkheden.

4.2 Analyse van organisatiegrootte

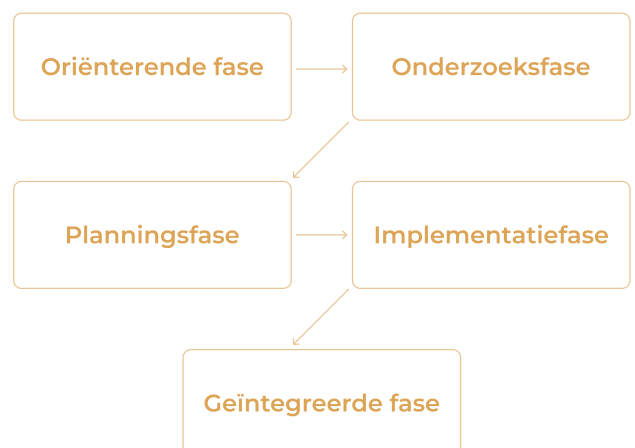
In het kort

De impact van digitale transformatie verschilt per organisatiegrootte, hoewel er één gemene deler is: bij alle organisaties is een gebrek aan interne resources, kennis en vaardigheden de grootste uitdaging. Kleine en middelgrote bedrijven ervaren daarnaast vooral uitdagingen door de toenemende wet- en regelgeving, terwijl grote en zeer grote bedrijven worstelen met beveiliging van de organisatie. De prioriteiten binnen de Digital Decade variëren iets, maar alle organisaties leggen zich vooral toe op het versterken van de cybersecurity en implementeren van nieuwe innovaties. De adviesbehoefte verschilt echter; kleine en middelgrote bedrijven zoeken roadmaps voor wet- en regelgeving, grote bedrijven hebben behoefte aan trainingen en opleidingen, en zeer grote organisaties geven de voorkeur aan maatwerkadvies en samenwerking met experts.

Digitale infrastructuur en duurzaamheid staat bij alle organisaties het laagst op de agenda.

Positionering ten opzichte van de Digital Decade

Om inzicht te krijgen in de positie van organisaties ten opzichte van de doelstellingen van de EU Digital Decade 2030, hanteren we een vijfdelig fasemodel dat is geïnspireerd op gangbare digitale volwassenheidsmodellen (zoals het Digital Business Maturity Model van Gartner en het Capability Maturity Model). Dit fasemodel helpt om de mate van bewustzijn, voorbereiding en actie ten aanzien van digitale transformatie gestructureerd in kaart te brengen. De vijf fasen — oriënterende fase, onderzoeksfase, planningsfase, implementatiefase en geïntegreerde fase — beschrijven de voortgang van organisaties van eerste oriëntatie tot volledige integratie van Digital Decade-doelstellingen in strategie en uitvoering. Deze indeling maakt het mogelijk om verschillen tussen organisaties van verschillende groottes op een heldere en vergelijkbare manier te duiden.

Prioriteiten onder de Digital Decade

Organisaties van alle grootten hebben aangegeven dat het onderwerp cybersecurity de hoogste prioriteit heeft. Het versterken van de cybersecurity wordt dan ook als belangrijkste doelstelling beschouwd. Daarna volgt het implementeren van nieuwe innovaties, met name op het gebied van cybersecurity, privacy & gegevensbescherming en AI.

Kleine organisaties bevinden zich voornamelijk in een oriënterende fase en hebben nog geen concrete acties ondernomen ten opzichte van de doelstellingen en vereisten van de EU Digital Decade 2030 (40%). Een deel bevindt zich in de onderzoeksfase, waar de mogelijkheden worden verkend zonder dat er al plannen zijn opgesteld.

Middelgrote organisaties blijven iets achter: 35% heeft zich nog niet inhoudelijk verdiept of plannen gemaakt, waarmee zij zich in de oriënterende of vroege onderzoeksfase bevinden. Kleine organisaties lijken hierin dus iets proactiever.

Van de grote organisaties bevindt 44% zich in de oriënterende fase, terwijl 15% al actief is in de implementatiefase. De rest zit grotendeels in de onderzoeks- of planningsfase, waarin de voorbereiding en besluitvorming plaatsvindt.

Bij zeer grote organisaties zien we de meeste spreiding over de fasen. Een derde bevindt zich in de onderzoeksfase (33%), terwijl 18% een plan heeft opgesteld maar de implementatie nog niet is gestart — zij bevinden zich dus in de planningsfase. Daarnaast is 31% al actief bezig met uitvoering en bevindt zich daarmee in de implementatiefase. Slechts een klein deel heeft de doelstellingen al stevig verankerd in hun strategie en processen, oftewel de geïntegreerde fase.

Knelpunten

Organisaties van alle grootten lijken met name knelpunten te ervaren op het gebied van personeel, expertise, tijd en middelen.

Bij kleinere organisaties wordt een gebrek aan tijd en/of middelen (57%) als het grootste knelpunt ervaren in huidige processen of bedrijfsvoering die de digitale transformatie vertragen, gevolgd door een gebrek aan personeel en/of expertise (38%) en andere projecten die prioriteit hebben (36%).

Daarentegen ervaren middelgrote organisaties vooral gebrek aan personeel en/of expertise (62%), gebrek aan tijd en/of middelen (46%) en interne weerstand tegen verandering (23%) als belemmerende factoren.

Bij grote organisaties ervaart 32% als knelpunt dat er prioriteit wordt gegeven aan andere projecten. 8% van de zeer grote ondernemingen gaf aan dat gebrek aan governance en visie door management een knelpunt vormt in digitalisering. Toch scoort ook gebrek aan personeel en/of expertise het hoogst hier: maar liefst 67% ziet dit als grootste knelpunt.

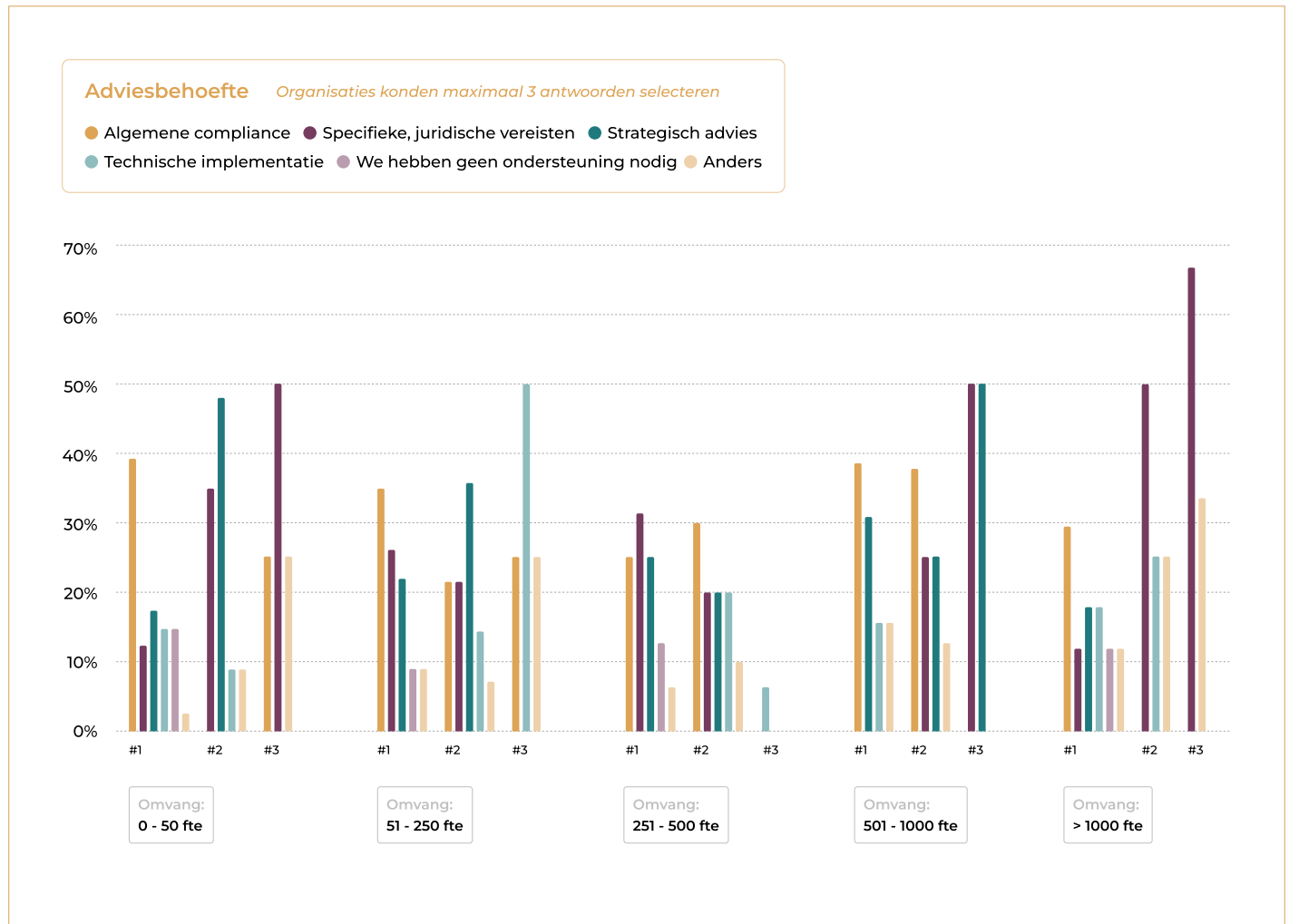
Uitdagingen

Uit de resultaten blijkt dat interne resources, kennis en vaardigheden de grootste uitdaging vormt voor alle organisaties: dit is het geval voor 52% van de kleine organisaties, 42% van de middelgrote organisaties, 50% van de grote organisaties en 41% van de zeer grote organisaties.

Op de tweede plek varieert het wel: 21% van de grote organisaties ziet beveiliging van de organisatie als uitdaging, terwijl middelgrote organisaties de toenemende wet- en regelgeving als uitdaging ervaart (38%). De technische infrastructuur van de organisatie wordt het minst als uitdaging gezien.

Adviesbehoefte

De behoefte aan externe ondersteuning verschilt sterk per organisatiegrootte. Kleine en middelgrote ondernemingen hebben vooral behoefte aan een roadmap en overzicht van aankomende wet- en regelgeving onder de EU Digital Decade 2030.

Op het gebied van opleiding en het creëren van bewustzijn scoort het onderwerp AI het hoogst bij kleine

organisaties, terwijl dit bij middelgrote organisaties vooral Digital Decade wetgeving in het geheel is.

Grote organisaties vragen vaker om training en opleidingen, terwijl zeer grote organisaties een voorkeur hebben voor op maat gemaakt advies en samenwerkingsmogelijkheden met experts.

4.3 Analyse van geografisch werkgebied

In het kort

De focus van de digitale transformatie verschilt niet sterk per werkgebied: zowel regionale, nationale, Europese als internationale bedrijven focussen vooral op het versterken van de cybersecurity en implementeren van nieuwe innovaties. Europese en internationale organisaties lopen voorop in de voorbereiding op de EU Digital Decade 2030 en willen daarin een belangrijke bijdrage leveren, terwijl regionale en nationale bedrijven zich voornamelijk richten op eigen, nationale projecten. Ze hebben de mogelijkheden van de EU Digital Decade 2030 wel onderzocht, maar zitten nog niet in de implementatiefase. Knelpunten variëren nauwelijks: in alle werkgebieden is gebrek aan personeel en/of expertise het grootste knelpunt, gevolgd door tijd en/of middelen, prioriteit aan andere projecten en weerstand tegen verandering. Dit weerspiegelt zich niet volledig in de adviesbehoefte, waar nationale en regionale bedrijven graag roadmaps, algemene updates en ad hoc advies willen ontvangen, terwijl Europese en internationale organisaties meer roadmaps, training en opleidingen nodig hebben.

Prioriteiten onder de Digital Decade

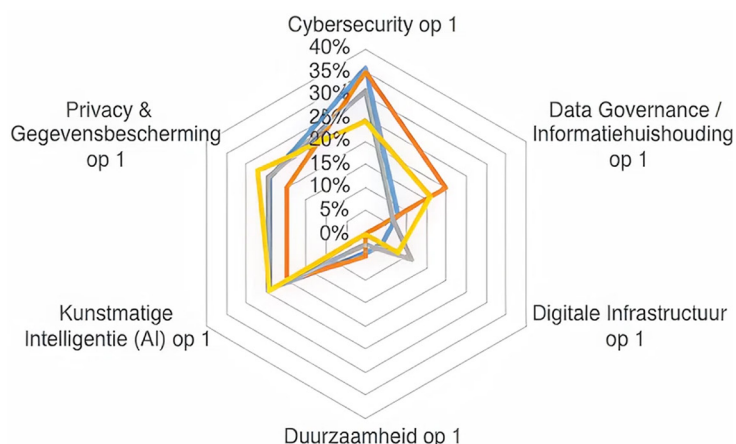
Waar we in de sectorale analyse en analyse op organisatiegrootte nog verschillen zagen in de prioritering van Digital Decade-onderwerpen, zijn organisaties in alle werkgebieden het meest gericht op cybersecurity, privacy & gegevensbescherming en AI. Bij alle organisaties scoort duurzaamheid het laagst.

Als het aankomt op prioritering van de doelstellingen op het gebied van digitale transformatie, dan zijn er ook weinig verschillen tussen de werkgebieden: versterken van de cybersecurity scoort het hoogst, gevolgd door implementeren van nieuwe innovaties, verbeteren van compliance, trainen van personeel en verduurzamen van de organisatie.

Dit is wel opvallend, aangezien je zou kunnen verwachten dat regionale en nationale organisaties digitalisering vaker zullen koppelen aan concrete bedrijfsvoering, terwijl grotere en grensoverschrijdende bedrijven (Europees en internationaal) digitalisering meer inzetten om op lange termijn competitief te blijven, door bijvoorbeeld de implementatie van nieuwe innovaties te prioriteren.

Prioriteiten

- Europees
- Internationaal
- Nationaal
- Regionaal

Positionering ten opzichte van de Digital Decade

Wanneer we kijken naar de mate waarin organisaties zich voorbereiden op de EU Digital Decade 2030, zien we grote verschillen tussen met name internationale organisaties ten opzichte van regionale en nationale organisaties. Europese en internationale organisaties lopen duidelijk voorop: 31% en respectievelijk 30% geeft aan de mogelijkheden voor digitalisering te onderzoeken, maar nog geen concrete acties te hebben ondernomen. 30% en respectievelijk 26% daarentegen is al wel actief bezig met implementatie. Bij nationale bedrijven is nog maar 23% actief bezig met implementatie, bij regionale organisaties is dit zelfs nog maar 13%.

Deze cijfers laten zien dat hoe internationaler een organisatie opereert, hoe groter de urgentie en voorbereiding op Europese digitaliseringsdoelstellingen is. Dit is logisch, aangezien internationale organisaties zich eerder geconfronteerd zien met internationale wet- en regelgeving en bredere digitale bedreigingen.

Knelpunten

Hoewel digitalisering kansen biedt, brengt het ook obstakels met zich mee. Het grootste knelpunt is gelijk per werkgebied: alle organisaties ervaren gebrek aan personeel en expertise als grootste knelpunt, gevolgd

door tijd en/of middelen, prioriteit aan andere projecten en tot slot weerstand tegen verandering binnen de organisatie.

Uitdagingen

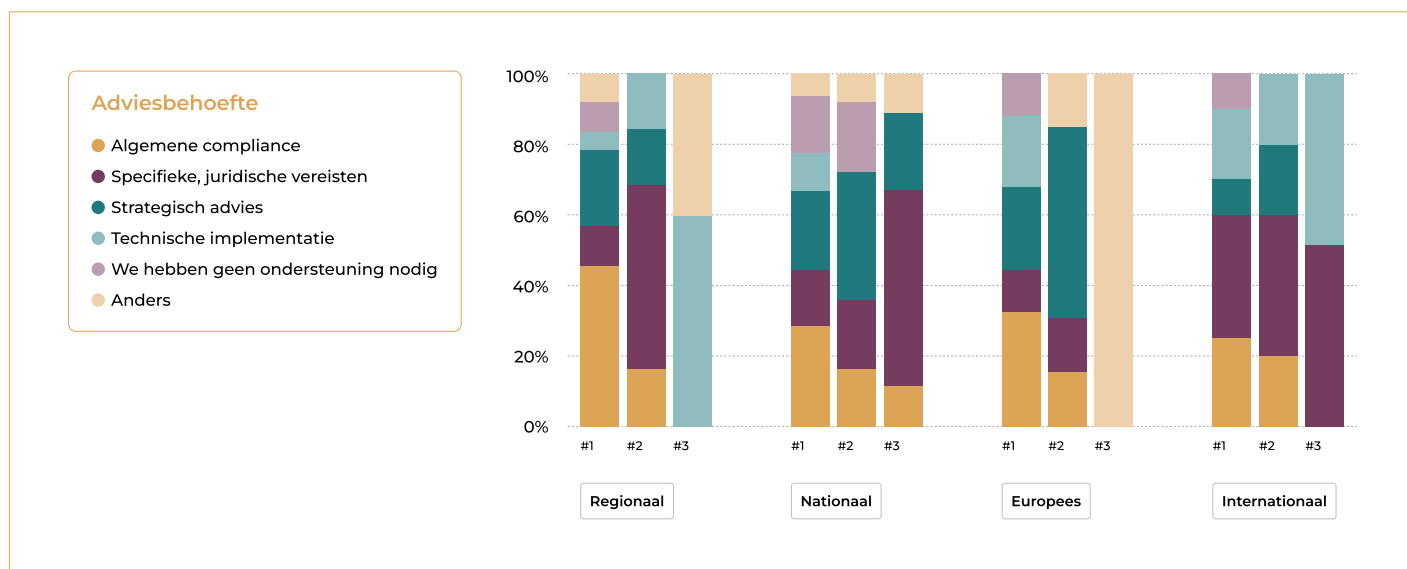
Naast gezamenlijke knelpunten zijn er ook geen erg duidelijke verschillen in wat organisaties als hun grootste uitdaging binnen digitale transformatie beschouwen. Interne resources, kennis en vaardigheden wordt door 38% van de nationale bedrijven gezien als grootste uitdaging. Bij Europese organisaties is dit zelfs 58%, bij internationale organisaties 43%. Op de tweede plek komt wet- en regelgeving, behalve bij regionale en internationale organisaties. Bij internationale organisaties is beveiliging van de organisatie belangrijker (22%) dan wet- en regelgeving (13%). Bij regionale organisaties komt beveiliging ook op de tweede plek (23%), gevolgd door technische infrastructuur van de organisatie (15%). Wet- en regelgeving wordt door regionale ondernemingen zelfs als de minste uitdaging ervaren: slechts 3% ziet dit als grootste uitdaging. Dit sluit aan bij de eerdergenoemde verschillen in regelgeving: hoe breder het werkgebied, hoe groter de noodzaak om te voldoen aan internationale wetgeving.

Wat opvalt, is dat nationale bedrijven niet per se vaker worstelen met interne resources, kennis en vaardigheden, terwijl je zou kunnen denken dat

dit bij internationale bedrijven een minder grote uitdaging is. Ze hebben immers meer toegang tot

meer (gespecialiseerde) kennis in de organisatie, wat digitalisering kan versnellen.

Adviesbehoefte

De manier waarop organisaties digitale transformatie willen laten ondersteunen, verschilt wél sterk per werkgebied. Regionale organisaties geven aan de meeste behoefte te hebben aan ondersteuning op het gebied van algemene compliance vereisten, in de vorm van een roadmap met aankomende wet- en regelgeving en regelmatige algemene updates.

Nationale ondernemingen hebben vooral behoefte aan strategisch advies en inzicht in specifieke juridische vereisten, wel in dezelfde vorm als regionale organisaties. Europese organisaties delen de behoefte aan strategisch advies, maar dan vooral in de vorm van trainingen, opleidingen en ad hoc advies van experts. Internationale organisaties willen met name ondersteuning met het in kaart brengen van specifieke juridische vereisten en technische implementatie van die vereisten.

Opvallend is dat internationaal opererende organisaties met name behoefte hebben aan opleiding op het gebied van data governance, gevolgd door AI en cybersecurity. Bij regionale en nationale organisaties

is AI het voornaamste onderwerp waarvoor opleiding en het creëren van bewustzijn wenselijk is, terwijl dit bij Europese organisaties vooral de Digital Decade in het geheel is.

Regionale en nationale organisaties zoeken vooral compliance-roadmaps en AI-bewustwording, wat overeenkomt met de oriënterende fase in digitale transformatie waarin zij zitten (38%, het merendeel, heeft aangegeven ook in deze fase te zitten).

Europese organisaties hebben behoefte aan strategisch advies en trainingen over de Digital Decade, gericht op bredere beleidsimpact.

Internationale organisaties vragen om technische implementatie en sectorspecifieke juridische ondersteuning, met data governance als topprioriteit.

5. Conclusies en aanbevelingen

De Digital Decade Monitor 2030 laat een duidelijk beeld zien: digitale transformatie is geen uniforme uitdaging, maar een dynamisch proces dat sterk afhankelijk is van sector en werkgebied. De grootte van de organisatie lijkt iets minder relevant te zijn bij het klaarmaken voor de digitale transformatie, op basis van de resultaten van dit onderzoek. De manier waarop bedrijven omgaan met knelpunten, prioriteiten en voorbereidingen op de Digital Decade wordt bepaald door hun positie binnen deze variabelen. Dit rapport heeft inzicht gegeven in de belangrijkste verschillen en gelijkenissen, die essentieel zijn voor organisaties om hun digitale strategie verder aan te scherpen.

De grote gemene deler: versterken van cybersecurity om digitale transformatie te kunnen bewerkstelligen

Ongeacht de sector of organisatiegrootte blijkt dat digitalisering hoog op de agenda staat, maar de manier waarop het wordt benaderd verschilt. Organisaties noemen veelal het versterken van de cybersecurity en technische innovatie als cruciale speerpunten in hun digitale strategie. Tegelijkertijd worden gebrek aan interne kennis, resources, vaardigheden, tijd en middelen het vaakst genoemd als obstakels.

Organisaties met een grotere reikwijdte (nationaal, Europees, internationaal) lijken verder te zijn in hun digitale transformatie dan regionale bedrijven. Dit is niet geheel verrassend; het kan te maken hebben met compliance-eisen en externe druk (bijvoorbeeld reputatie) die deze organisaties dwingen om sneller te schakelen.

De adviesbehoefte varieert van advies over specifieke juridische vereisten tot regelmatige updates over ontwikkelingen. Er kwam vooral naar boven dat organisaties op zoek zijn naar compliance roadmaps

om aankomende wet- en regelgeving te kunnen inventariseren en de nodige stappen kunnen nemen. Maar er is goed nieuws: ICTRecht is deze roadmap voor organisaties momenteel aan het ontwikkelen.

Aanbevelingen en actiepunten: Hoe nu verder?

De resultaten uit deze Monitor Digital Decade 2030 laten zien dat veel organisaties zich bewust zijn van het belang van digitale transformatie, maar dat het tempo van voorbereiding en implementatie sterk verschilt. Hoewel cybersecurity en innovatie prioriteit hebben, staan veel organisaties nog in de oriënterende of onderzoeksfase. Daarom is het belangrijk om niet alleen de huidige stand van zaken te analyseren, maar ook concrete stappen aan te reiken waarmee organisaties verder kunnen komen in hun digitale volwassenheid.

1. Versnellen van digitale volwassenheid

Gebruik het vijfdelige volwassenheidsmodel als leidraad om binnen de organisatie in kaart te brengen waar men staat, en wat de volgende logische stap is. Concreet:

- Organisaties in de oriënterende of onderzoeksfase: start met interne bewustwording, stakeholdermapping en risicoscans van nieuwe wetgeving.
- Organisaties in de planningsfase: ontwikkel een concreet implementatieplan inclusief prioriteiten en quick wins.
- Organisaties in de implementatiefase: zorg voor monitoring, evaluatie en compliance tooling.
- Organisaties in de geïntegreerde fase: richt je op kennisdeling, strategisch leiderschap en innovatiebevordering.

2. Versterken van compliance-capaciteit

Aangezien gebrek aan tijd, middelen en expertise de meest genoemde knelpunten zijn, adviseren wij:

- Investeer in (interne of externe) compliance officers die de thematische wetgevingskaders zoals AI Act, NIS2 en Data Act kunnen vertalen naar concrete actiepunten.
- Ontwikkel of implementeer compliance roadmaps per thema.
- Organiseer regelmatige wetgevingsupdates en scenario-workshops om draagvlak te vergroten en actiebereidheid te stimuleren.

3. Specifieke ondersteuning per organisatieprofiel

Afhankelijk van sector, grootte en werkgebied zijn verschillende vormen van ondersteuning effectief:

- Kleine en middelgrote organisaties: laagdrempelige compliance-overzichten, themagerichte trainingen (bijv. AI & data), en subsidiewijzers.
- Grote en zeer grote organisaties: maatwerkadvis, beleidstoetsing en integratie van compliance in governance-frameworks.
- Internationaal opererende organisaties: sectorspecifieke implementatieplannen, gap-analyses en internationale benchmarkinformatie.

4. Ondersteunen van kennisontwikkeling en training

Ontwikkel een nationaal of sectoraal opleidingsaanbod gericht op de Digital Decade. Bijvoorbeeld:

- Basistrainingen over de acht thema's van de Digital Decade.
- Sectorgerichte verdiepingssessies.
- On-demand e-learning voor decentrale teams.

5. Strategisch gebruik maken van collectieven

Vooraf kleine en middelgrote bedrijven kunnen profiteren van:

- Sectorbrede kennisplatforms.
- Publiek-private samenwerkingen.
- Juridisch-technische standaardisering.

6. Van compliance naar concurrentievoordeel

Leg de nadruk op de kansen van digitalisering en wetgeving:

- Gebruik nieuwe verplichtingen als aanjager van innovatie (bijv. door AI Act of NIS2 als verbeterkans).
- Positioneer goede naleving als onderscheidend vermogen richting klanten en partners.

7. Continu monitoren en bijsturen

Tot slot adviseren wij om de ontwikkelingen van de Digital Decade te blijven monitoren om:

- Trends en knelpunten te volgen.
- Impact op de organisatie te beoordelen.
- Tijdig bij te kunnen sturen op beleids- en operationeel niveau.

Met deze aanbevelingen geven we richting aan een toekomst waarin juridische zekerheid, technologische innovatie en maatschappelijke waarden hand in hand gaan. Digitalisering is geen doel op zich, maar een middel voor duurzame, veilige en inclusieve groei van onze samenleving.

De Digital Decade en de juridische kracht ICTRecht

De conclusies uit deze monitor weerspiegelen een bredere waarheid over de digitale transformatie: technologie en recht zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Dit perspectief komt niet uit de lucht vallen. Al twintig jaar zien wij hoe digitale innovatie en juridische frameworks elkaar vormen en versterken. Waar we in 2004 nog vooral bezig waren met hosting en webwinkels, staan we nu voor uitdagingen als DORA in de financiële sector, de European Accessibility Act voor digitale toegankelijkheid, en het European Digital Identity Framework dat de basis legt voor digitale identiteiten in Europa.

De Digital Decade brengt een fundamenteel nieuwe dynamiek in het juridische landschap. Waar we vroeger vaak naar één specifieke wet keken voor een oplossing, zien we nu een complex web van onderling verbonden regelgeving. Een modern connected product moet vaak aan vijf of zes verschillende wetten tegelijk voldoen, die elkaar aanvullen en naar elkaar verwijzen.

Deze verwevenheid vraagt om een nieuwe aanpak van juridische dienstverlening. Geen geïsoleerd advies per wet, maar een geïntegreerd raamwerk dat alle relevante wetgeving omvat. Technische standaarden worden daarbij steeds belangrijker als praktisch kompas, maar moeten altijd in de bredere juridische context worden

geplaatst. De kunst is om door de technologische hypes heen te kijken en te focussen op de onderliggende juridische vraagstukken die blijvend relevant zijn. Bij de metaverse ging het uiteindelijk om bekende thema's als digitale identiteit, eigendomsrechten en aansprakelijkheid in online omgevingen. Die expertise blijft waardevol, ook nu de technologie een andere vorm aanneemt.

Uiteindelijk draait het om één fundamenteel inzicht: de digitale transformatie kan niet zonder degelijk juridisch fundament. Een stevige juridische basis geeft organisaties het vertrouwen om te innoveren en de vruchten te plukken van digitalisering. Of het nu gaat om het inzetten van AI-systemen, het ontwikkelen van connected products, of het digitaliseren van dienstverlening - het recht vormt de basis voor verantwoorde innovatie.

Deze overtuiging drijft ons al twee decennia, en is relevanter dan ooit in de Digital Decade. Want alleen door technologie en recht in balans te brengen, creëren we een digitale toekomst die werkt voor iedereen.

Meer weten? Aan de slag met de Digital Decade?
Neem contact met ons op: contact@ictrecht.nl.

**Business
Development
Lead**
CAICO®

**Iris
Tasevski**

i.tasevski@ictrecht.nl

**Head of
Business
Development**
CAICO®

**Kors
Monster**

k.monster@ictrecht.nl

**Chief
Knowledge
Officer**
CAICO®

**Arnoud
Engelfriet**

a.engelfriet@ictrecht.nl

